

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „A. RUSSO” DIN BĂLȚI

CURRICULUM

la disciplina universitară

CULTUROLOGIE
(ELEMENTE DE CULTURĂ NAȚIONALĂ ȘI UNIVERSALĂ)

Pentru specialitatea
Geografie și biologie

Autor: Teo-Teodor Marșalcovschi, conf. univ., dr.
Recenzenți: Lidia Pădureac, conf. univ., dr.,
Nicoleta Canțer, lector universitar

Discutat la ședința Catedrei
Științe socioumane și asistență socială
din 14 octombrie 2014
Proces verbal nr. 2

Aprobat la ședința
Consiliului Facultății Drept și Științe Sociale
din 26 octombrie 2014
Proces verbal nr. 2

Bălți 2014

CUPRINS	Pag.
I. Administrarea disciplinei.....	3
II. Integrarea disciplinei în programul de studii.....	3
III. Competențele dezvoltate în cadrul cursului.....	3 - 4
IV. Finalitățile cursului.....	4
V. Competențe prealabile.....	
VI. Calendarul de desfășurare a cursului.....	
VII. Activitățile de lucru individual.....	
VIII. Evaluare.....	
IX. Resursele informaționale ale cursului.....	

INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A DISCIPLINEI

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Științe socioumane și asistență socială

Specialitatea: Geografie și biologie

Denumire: Elemente de cultură națională și universală

Nr. de credite: 5

Statutul: Disciplină obligatorie

INFORMAȚII REFERITOARE LA CADRELE DIDACTICE

Titularul cursului: Teo-Teodor Marșalcovschi, conferențiar universitar, doctor în științe istorice

Publicații: 3 monografii, peste 120 studii, articole și comunicări științifice în țară și peste hotare (România, Federația Rusă, Ucraina):

1. Рупташи Бессарабии. Учен. Зап. Кишинев. У-та, том. 72. Кишинев, 1965;
2. Резеши Молдавии. Кишинев: Штинца, 1983 (în colabotare);
3. Политика русского правительства по отношению к резешам Бессарабии в дореформенный период. В кн.: Межвуз. сб., Кишинев: Штинца, 1977;
4. Unele aspecte ale creației artistice, în rev. *Arta și educația artistică. Revistă de cultură, știință și practică educațională*, 2008, nr. 2-3 (în colabotare);
5. Târfa de marți de Gh. Calamanciuv pe scena naționalului „V. Alecsandri”, în *Literatura și arta*, 2009, 15 octombrie – critică teatrală;
6. Premiera de la Bălți – Mainuța de pluș, în *Timpul*, 2011, 21 ianuarie– critică teatrală;
7. Răzeșii, în *Destin Românesc*, nr. 2, 2011;
8. Nicolae Iorga în spațiu și timp istoric, în *In honorem Ion Șișcanu, Studii de istorie a Românilor*. Cahul, 27.03. 2011;
9. Obștea răzeșească: evoluție și continuitate. În *In honorem Alexandru Moșanu. Studii și istorie medievală, modernă și contemporană a Românilor*, Cluj-Napoca, 2012;
10. Manuscrise de Dimitrie Balica comisul, Chișinău, 2013 (în colabotare);
11. Шевченко в пространстве и времени. În *Межд. Научн. Конф. 2000 лет Шевченко. Материалы конференции*. Бельцы, 2014;
12. Vișniec în repertoriul Teatrului Național „Vasile Alecsandri” [Spectacolul *Angajare de clovn*], în *Făclia*, 2014, 14 februarie– critică teatrală.

Informații de contact: E-mail: ttmmd72@yahoo.com; tel. fix: 023143260, 023186053.

Orar consultații: Joi, 14.00 – 15.30

I. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei			Elemente de cultură națională și universală					
Forma de învățământ	Semestrul	Nr. de credite	Total ore		Ore prelegeri	Ore seminare	Ore de lab.	Forma de evaluare
			auditoriale	st. ind. dir.				
Studii cu frecvență la zi	VII	5	75	75	30	45	-	Examen oral

II. INTEGRAREA DISCIPLINEI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Cursul universitar *Elemente de cultură națională și universală* reprezintă o disciplină fundamentală în pregătirea specialiștilor pentru instituțiile de învățământ preuniversitar. studiază geneza, structura și funcția valorilor spirituale produse de om din cele dintâi timpuri până astăzi. Corelează cu estetica, artele, filozofia și civilizația umană. Vizează fenomenul propriu zis, particularitățile specifice și evoluția.

Include analiza culturii orientale, clasice antice, medievale, Renașterii, epocii moderne și contemporane. Printre acestea se manifestă și procesele culturale din tot spațiul geografic de trai al românilor.

Studentii sunt familiarizați cu valorile artistice produse de civilizația umană din cele dintâi timpuri până astăzi și calitatea lor de a fi utile în procesul de instruire și educare ale tinerii generații.

Bun pentru specialitățile pedagogice și economice, în mod special, pentru grupele de geografie și biologie de la anul IV, semestrul VII.

III. COMPETENȚE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

Scopul disciplinei este de a înzestra viitorii specialiști cu valorile spirituale elaborate de omenire, prelucrate și aduse la un nivel bine ordonat; de altore a viitorilor pedagogi a formelor de exprimare artistică în fața elevilor

Competențe cognitive:

- noțiunile de bază: culturologie, cultură și civilizație;
- tipologia genezei valorilor culturale;
- particularitățile specifice ale evoluției culturii;
- cauzalitatea manifestării variate a culturii;
- corelația dintre cultura națională și universală ;
- specificul culturii europene;
- condițiile liberei creații cultural-artistice.
- descifrarea noțiunilor de referință;

- analiza și sinteza procesului cultural;
- utilizarea practică a cunoștințelor;
- formularea concluziilor proprii;
- instituirea corelațiilor dintre cultură și predarea școlară;
- precizarea corelațiilor dintre cultură, artă și civilizație;
- utilizarea cunoștințelor obținute în colectivitățile umane;
- formularea propriului comportament în viața personală și societate;
- extinderea pe orizontală a cunoștințelor și deprinderilor obținute.

Explicare și interpretare:

- concepte, criterii și clasificare;
- interpretarea și argumentarea proceselor culturale;
- corelarea culturii naționale și universale – criteriile;
- utilizarea principiilor didactice;
- precizarea factorilor de interferență culturală;
- analiza stilurilor cultural-artistice;
- sensibilizarea calităților artistice native.

Instrumental-aplicativ

- utilizarea metodei analiză-sinteză;
- modelarea valorilor culturale și integrarea lor cu specialitatea;
- elaborarea materialelor didactice curente (teste, planul seminariilor, temelor pentru lucrări scrise);
- evaluarea cunoștințelor și deprinderilor la nivel grupă-subgrupă-student;
- aplicarea principiului didactic al accesibilității în predare;
- aplicarea principiilor de control și autocontrol;
- optimizarea activității creative a grupei academice și individuale;
- organizarea sistematică a consultațiilor;
- contribuții la organizarea activităților extraauditoriale.

Atitudinile:

- altoirea calităților deontologice;
- elaborarea modalităților de autocontrol;
- reluarea capacităților artistice native;
- precizarea corelațiilor dintre cultură și morală;
- sensibilizarea intereselor față de cultură și artă;
- formularea metodelor de extindere a culturii.

IV. FINALITĂȚILE CURSULUI

După finalizarea cursului studenții vor fi capabili:

- să cunoască noțiunile de bază, care caracterizează cultura;
- să analizeze valorile culturale;
- să cunoască stilurile artistice;
- să aplice cunoștințele și deprinderile obținute în practică;

- să devină un intelectual cult
- să-și coreleze activitatea cu normele morale elaborate de civilizația umană.

V. COMPETENȚE PREALABILE/PRECONDIȚII

- pregătirea **generală a audientului**;
- aptitudini **culturale elementare**;
- interes față de cultură și arte;
- calitate nivelului de predare;
- asigurarea cursului predat cu o bază ilustrativă adecvată și literatură.

Strategii didactice

a. Curs:

- predarea temelor inclusiv și a viziunilor proprii;
- alimentarea ideilor cu materiale ilustrative;
- practicarea dialogului didactic;
- evidențierea momentelor de referință;
- scoaterea la suprafață a cunoștințelor obținute de studenți anterior;
- ieșirea la contact direct cu specialitatea audienței;
- utilizarea optimă a calităților retorice și artistice ale didactului.

b. Seminarii:

- cuvânt introductiv;
- discursul studentului inclusiv și remarci personale;
- dialoguri între studenți (dezbateri);
- evidențierea momentelor de reper (profesor-student, student-profesor);
- scrierea extemporalelor;
- analiza mostrelor la tema respectivă;
- raportarea valorilor naționale și universale;
- utilizarea valorilor locale, analiza calității, perspective;
- recomandări de rigoare din Internet, literatură artistică, spectacole, periodică etc;
- sinteza cunoștințelor și deprinderilor obținute la seminarii;

- motivarea notațiilor obținute de studenți.

VI. CALENDARUL DE DESFĂȘURARE A CURSULUI

A. Tematica și distribuția orelor

Nr. crt.	Temele	Numărul de ore					
		Secția					
		Zi			Frecvență redusă		
		Pre-legeri	Semi-narii	Total	Pre-legeri	Semi-narii	Total
1	Preliminarii	2	-	2	1	-	1
2	Geneza și concepte ale culturii. Etapile evoluției	2	-	2	1	-	1
3	Culturi primitive umane	2	2	4	-	-	-
4	Cultura antică a Egiptului și Asiei anterioare. Mesopotamia	2	2	4	-	-	-
5	Cultura antică indo-chineză. Literatura	2	-	2	-	-	-
6	Cultura clasică antică a. Grecia	2	2	4	1	-	1
	b. Roma	2	2	4	1	-	1
7	Cultura daco-getică	2	2	4	2	2	4
8	Cultura bizantină. Creștinismul	2	-	2	-	-	-
9	Culturi medievale occidentale	2	-	2	-	-	-
10	Cultura Renașterii a. Renașterea italiană	2	2	4	1	2	3
	b. Renașterea în Europa continentală	2	2	4	1	-	1
11	Cultura epocii Baroc	2	2	4	1	1	2
12	Cultura clasicistă	2	2	4	1	-	1
13	Cultura românească în evul mediu .	2	2	4	2	-	2
14.	Cultura europeană în prima jum. a sec. al XIX-lea. Romantismul	2	2	4	1	1	2
15	Cultura europeană în cea de-a doua jum. a sec. al XIX-lea	2	2	4	1	2	3
16	Cultura europeană de la fin. sec. al XIX-lea – înc. sec. al XX-lea. Știința și tehnica	2	2	4	-	-	-
17	Cultura românească în perioada interbelică.	2	2	4	2	2	4
18	Ocuparea Basarabiei și sovietizarea culturii naționale în anii antebelici și postbelici	2	2	4	-	2	2
19	Cultura românească în cea de-a doua jum. a sec. XX – înc. sec. al XXI-lea	2	-	2	2	-	2
20	Tendențe generale în cultura Contemporană. Anticultura. Absurdul	2	2	4	-	-	-
21	Încheiere	1		1	-	-	-
		45	30	75	18	12	30

B. Structura temelor de predare și aplicațiile practice

a. Secția zi:

Nr. de ore: 30/45

Nr. crt	Temele		Obiective, Capacități
	Prelegeri	Seminarii	Activitate individuală a studentului
1	Preliminarii - Definiția „culturii”, „culturologie” și „civilizație” - Fenomenul și structura culturii - Estetica valorilor culturale		<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - perceperea noțiunilor, - tipurile de cultură, - procesul evoluției, culturii umane - estetica valorilor, - sursele, - căile de studiu. <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să formuleze cele trei noțiuni, - să coreleze noțiunile, - să analizeze tipologia culturii în evoluție continuă, - să cunoască etapele culturii, - să cunoască factorul estetic din domeniul culturii, - să cunoască sursele și stilul de studiere al acestora. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - va construi schema logică a temei, - va formula cele trei noțiuni, - va formula noțiunea de <i>estetică</i> (3-4 fraze). - va selecta o temă preferată pentru un eventual extemporal.
2	Geneza și concepte culturale. - Nașterea culturii - Concepte culturale - Principiile și etapele evoluției culturii		<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - geneza valorilor, - concept cultural, - filozofia creației, - principii și etape în mișcarea culturală, - național și universal în cultură, - cultura și ideologia. <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să coreleze munca și creația, - să depisteze premisele obiective și subiective ale apariției culturii, - să cunoască elemente de teorie și filozofie a culturii, - să înțeleagă cauza și efectul în mișcarea perpetuă a culturii. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să observe geneza <i>valorii</i>, - să formuleze noțiunea generală de <i>concept</i> și să o extindă asupra fenomenului <i>cultură</i>, - să evidențieze etapele (stilurile artistice) ale culturii universale, - să coreleze noțiunile de <i>cultură națională</i> și <i>cultură universală</i>, - să specifice noțiunile de <i>cultură</i>

			(în sens general) și <i>ideologie</i> (factor particular).
3	<p>Culturi primitive umane</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turma primitivă - Epoca pietrei și a metalelor - Organizarea socială și cultura 	<p>Culturi primitive umane</p> <ul style="list-style-type: none"> - Turma primitivă - Epoca pietrei și a metalelor - Organizarea socială și cultura 	<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - societate primitivă, - antropogeneză, - culturi sincrete, - turmă primitivă umană, - ginta (matriarhat, patriarhat), - tabu, - grai, animism, totemism, - grotă (creație rupestră/parietală, - magie, ritual, credință, - cultură megalitică. - relații sociale, - familia conglomerată și pară. <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să cunoască activitatea omului primitiv, - să cunoască organizarea primară a societății umane, - să urmărească trecerea de la cules la munca productivă, <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - va studia mediul natural, - va studia dezvoltarea fizică a corpului uman inclusiv și a volumului creierului, - va studia verbul uman de la gest și semn la cel sonor, - se va acorda atenție factorilor conștiință și psihologie, - va studia premisele instituirii, - se vor remarca primele culturi ale omului –rupestră, magia, ritualul. <p>Fiecare student va prezenta câte o lucrare scrisă la una din temele evidențiate mai sus (3 - 5 pag.).</p>
4	<p>Cultura antică a Egiptului și Asiei anterioare. Mesopotamia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Egiptul. Religia. Arhitectura. Scrisul și literatura - Mesopotamia. Urbanistica. Scrisul. Arsenalul legendar 	<p>Cultura Egiptului antic</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mediul geografic - Literatura și scrisul - Religia - Arhitectura 	<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - precizarea corelației dintre mediul geografic și cultură, - scris hieroglific, - scris pictografic - opere literare (<i>Cartea morților</i>), - religie, legendă, - arhitectură, urbanism.

			<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să stabilească raporturile dintre mediul natural↔om↔cultură, - să specifice scrisul hieroglific și pictografic, - să cunoască dialogurile din <i>Cartea morților</i>, - să facă deosebiri dintre arhitectura egipteană și arhitectura și urbanistica mesopotamiană, - să cunoască arsenalul legendar din Mesopotamia, - să diferențieze religiile din Egipt și Mesopotamia. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - atenție sporită la compartimentul capacități, - studentul va căuta argumentele de rigoare, - studentul va propune pentru dezbateri la seminar câte un aspect propriu din temă.
5	<p>Cultura antică indo-chineză. Literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> - India. Vedele. Particularități iraționale - China. Filozofia. Literatura. Mitologia 		<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - noțiuni de cultură „rațională” și „irațională,” - filozofie orientală, Konfucius, - mitologie și ritual, - corelații: mediu↔creație, - zeitate, budism, templu. - tradiții indo-chineze, - literatura hindusă (Kalidasa), - literatura chineză, - arhitectura chineză (Marele Zid), - artă indo-chineză de „dimensiuni mici”. <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să constate că valorile orientale antice constituie o bază pentru produsele gen europene, - să depisteze trecerea de la mit, legendă la valori obiective, reale, - să separe cultura „irațională” hindusă de la cea chineză. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - studenții vor prezenta câte o lucrare scrisă pe tema Vedele și Sakuntala de Kalidasa, - să se constate impactul credințelor asupra valorilor literare.
6	<p>Cultura clasică antică: Grecia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geneza. Caracteristica generală - Legenda. Scrierile lui Homer - Perioadele istorice. Literatura - Elenismul 	<p>Cultura Greciei antice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mediul geografic - Iliada și Odiseia de Homer - Epoca clasică. Literatura - Elenismul 	<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - noțiuni: cultură clasică și civilizație, - descifrarea noțiunii de „chestiunea homeriană” (stil geometric, cultură cinematică), - organizarea social-politică și cultura greacă,

			<ul style="list-style-type: none"> - studierea arhitecturii grecești, - etapele culturii grecești, - literatura și teatrul din perioada clasică, - elenismul, particularitățile. <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să cunoască procesul de raționalizare a valorilor orientale, - să urmărească preluarea legendelor din Orientul mijlociu și grecizarea acestora, - să coreleze formele de organizare socială și politică din Orient cu cele din Grecia, - să urmărească evoluția culturii europene a Greciei. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - studenții vor studia capodoperele <i>Iliada</i> și <i>Odiseia</i> de Homer, - se vor face referințe la cultura arhaică, clasică și elenistă (referate și dezbateri la seminarii), - studenții vor scrie extemporale, (la alegere).
7	<p>Cultura clasică antică: Roma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Particularități specifice - Știința. Dreptul. Familia. - Arhitectura. Sculptura 	<p>Cultura latino-romană</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mediul geografic - Dreptul roman. Familia - Arhitectura și sculptura - Literatura și teatrul 	<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cultură etruscă, - structura socială romană, - drept roman, codurile, - organizarea politică, imperiul, - provinciile romane: simbioze de culture, prefectum, - edificiile romane, arhitectura, - literatură romană. <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să urmărească geneza culturii și a spiritului roman, - să studieze nuanțele dreptului roman, - să specifice influența crizei Romei și a antichității asupra factorului belicos imperial roman, - să stabilească ponderea culturii romane în cultura universală. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - un student se va referi la cei 7 regi, - un student se va referi la structura dreptului roman, - grupa academică va restabili principalele edificii ridicate în Imperiul Roman, - studenții vor reconstitui în ordine cronologică scriitorii romani.
8	<p>Cultura daco-getică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interacțiuni culturale - Instituții culturale. Ovidiu - Organizarea statală. Însemnele. Armata. Religia. Romanizarea 	<p>Cultura daco-geților</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mediul geografic - Formațiunile statale - Organizarea internă. Armata - Valori spirituale. Romanizarea 	<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - geneza geto-dacilor, - locul de trai al geto-dacilor, - contactele cu lumea din exterior, - toponimie dacică, pagus, lexic dacic, romanizare, - columnă lui Traian,

			<ul style="list-style-type: none"> - valori spirituale daco-getice <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să se familiarizeze informații trecutul strămoșilor noștri, - să cunoască sursele narative, - să cunoască cultura politică a geto-dacilor, - să cunoască romanizarea și Etnogeneza daco-romanilor. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - se va studia <i>Tristia</i> lui Ovidiu, - Referat: Columna lui Traian, - Dialog: Romanizarea, limba daco-romană, valahă-română,
9	<p>Cultura bizantină. Creștinismul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imperiul Roman de Răsărit - Interacțiuni culturale. Creștinismul - Arhitectura. Arta ecleziastică 		<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Imperiul Roman de Răsărit, - creștinism, bazilica, artă ecleziastică, - arhitectura bizantină (pronaos, naos, altar, nervură bizantină, iconoclastica, coloana, cinematica și etajarea elementelor), - culturi intersectate, - organizare statală. <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să specifice cultura bizantină, - să depisteze tendința de orientare la produsele valorice grecești din epoca geometrică homeriană, - să observe tipologia culturii propriu-bizantine, - să arate valoarea creștinismului și extinderea acestuia asupra dacilor, daco-romanilor. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - referat: Bazilica bizantină, - informație: „Mișcarea” colonadei bizantine (informație laconică), - un student prezintă grupeii harta Bizanțului.
10	<p>Culturi medievale occidentale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Apusul Romei și instalarea relațiilor feudale - Cultura francă și romanică - Stilul gotic 		<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Noțiuni: colon-colonat, pictură paleocreștină, islam, absolutism, ierarhii creștine, arcă rhiectorală, inchiziție, eresie, cruciate, - stilurile artistice franc, romanic și gotic <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să caracterizeze culturile epocii medievale din Europa, - să coreleze culturile orientale și europene, - să cunoască evoluția culturii în raport cu cultura latină de până la Renaștere. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - se va studia momentul detașării epocii medii de antichitate,

			- studiu al tentativelor de modelare a valorilor latino-romane (eseu),
11	Cultura Renașterii italiice - Geneza incipientă a relațiilor de piață. Umanismul - Valori culturale		<i>Obiective:</i> - precizarea noțiuni: relații de piață, Renaștere, palazzo, pilastru, lüteranism, protestantism, trienalitate, catolicism, destin uman <i>Studentul va fi capabil:</i> - să coreleze relațiile de piață și cultura, - să dezvolte principiile umanismului, - să urmărească înclinarea societăților umane spre modern <i>Activitatea individuală:</i> - eseu: Relațiile de piață în Italia, - analiza unei picturi
12	Renașterea în Europa continentală - Literatura spaniolă - Gândirea renașcentistă franceză - Renașterea engleză - Infiltrarea Renașterii în cultura altor state europene	Cultura Renașterii - Renașterea italică - Literatura spaniolă - Renașterea Țărilor de Jos - Renașterea engleză. Shakespeare	<i>Obiective:</i> - literatura spaniolă, - concept renașcentist francez, -tipologia Renașterii britanice, titanism în literatură, - extinderea fenomenului renașcentist <i>Activitatea individuală:</i> - depistarea titanismului în opera <i>Marele Tamerlan</i> de Marloowe, - comedia spaniolă renașcentistă și orientarea către baroc (Calderon).
13	Cultura epocii Baroce - Cultura baroc. Arhitectura - Stilul rococo și ampir	Cultura epocii baroce - Arhitectura - Sculptura - Pictura	<i>Obiective:</i> Baroc, rococo, ampir, contrapunct, armonie, „ieșire din formă”, reverberație artistică <i>Studentul va fi capabil:</i> să urmărească evoluția culturii și artelor spre diverse tehnici, ceia ce presupune ideea „ieșirii din formă” <i>Activitatea individuală:</i> - analiza critică a sculpturii <i>Extazul sf.Tereza</i> de L. Bernini
14	Cultura literară clasicistă - Corelații baroc-clasicism - Clasicismul francez. Corneille - Clasicismul german. Lessing	Cultura literară clasicistă - Literatura franceză. Corneille - Literatura germană. Lessing	<i>Obiective:</i> Restaurație, clasicism, cele trei unități, idilă, odă, epigramă, rondelă, epistolă, fabulă, epopeie <i>Studentul va fi capabil:</i> - să urmărească consolidarea definitivă a tradițiilor antice, - să cunoască „culturalizarea” valorilor literare clasiciste, - să cunoască conceptul literar franco-german(Corneille, Lessing) <i>Activitatea individuală:</i> Studierea viziunilor literare și teatrale franceze (<i>Cid</i> de Corneille)
15	Cultura românească în evul mediu - Privire generală. Limba română - Cronografia. Editarea cărților	Cultura românească în evul mediu - Geneza limbii române	<i>Obiective:</i> Constituirea poporului român și a limbii române (valahe), întemeierea

	<ul style="list-style-type: none"> - Școala medievală - Arhitectura. Cetatea 	<ul style="list-style-type: none"> - Cronografia. Școala - Mănăstirile și cetățile – centre de cultură națională 	<p>primelor școli și de tip universitar (retorul Lucaci), sculptura și pictura, cetatea, dreptul național, democratismul românesc medieval, psihologia națională, cronografia</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să specifice tendințele generale a culturii medievale românești, - să cunoască structura și formele de manifestare a culturii și artei naționale, - să cunoască principalii reprezentanți al culturii și scrisului național românesc, - să specifice valorile ecleziastice și celei laice. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - investigarea denumirii etniei al populației din cele trei Țări Românești (<i>valahi</i>), - studierea denumirii corecte a limbii scrisului din sec. XVII (operele cronicarilor), - precizarea raportului dintre noțiunile „<i>limba pre românească</i>” și „<i>graiului moldovenesc</i>” în opera lui Dimitrie Cantemir <i>Descrierea Moldovei</i>.
16	<p>Cultura europeană în prima jum. a sec. al XIX-lea. Romantismul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marea Revoluție Franceză - Romantismul - Realismul 	<p>Cultura romantismului</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trăsăturile romantismului - Romantismul francez - Romantismul în muzică (Beethoven, Verdi, Tchaikovsky, Schubert) 	<p><i>Obiective:</i></p> <p>Marea Revoluție Franceză și reluarea cetățeniei, romantism, realism, senzualism, afecțiune antirațională, emoția sentimentului, mistica, cultul tainicului, contrastul artistic, confesionalism, violența artistică, salturi calitative, noțiuni de muzică clasică</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să cunoască trăsăturile specifice ale romantismului și realismului, - să cunoască genurile artelor, - să perceapă idealizarea romantică și realitatea cotidiană, <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să asigure ora de curs cu opere muzicale (<i>Aida</i> de Verdi, <i>Dama de pică</i> de Tchaikovsky), - să depisteze particularitățile specifice ale romantismului de tip francez, german și rusesc.
17	<p>Cultura europeană în cea de-a doua jum. a sec. al XIX-lea</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revoluția industrială - Impresionismul. - Cultura românească. M. Eminescu 	<p>Opera clasică a lui Eminescu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eminescu - romantic - Eminescu - realist 	<p><i>Obiective:</i></p> <p>Revoluția industrială în Europa. Tehnica și Tehnologia, prelungiri ale romantismului, Mihai Eminescu, națiune, senzație vizuală și emotivă fugitivă, impresionism, neoimpresionism</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p>

			<ul style="list-style-type: none"> - să coreleze naționalul și universalul în stilul romantic, - să stabilească premisele al romantismului românesc și reținerile culturii romantice în Basarabia, - să reevalueze opera lui Eminesci <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - studierea operei dramatice eminesciene (<i>Cornul lui Decebal</i>, melodrama <i>Amor pierdut – viață pierdută</i> și drama <i>Mira</i>).
18	<p>Cultura europeană de la fin. sec. al XIX-lea – înc. sec. al XX-lea. Știința și tehnica</p> <ul style="list-style-type: none"> - Știința. Filozofia. Teoria relativității - Stilul modern și simbolismul 	<p>Postimpresionismul lui Van Gogh</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viața lui Van Gogh - Pictura lui Van Gogh (analiza a 12 picturi, la alegere) 	<p><i>Obiective:</i></p> <p>Finalizarea revoluției industriale, noile invenții, teoria relativității, noi concepte artistice. Van Gogh</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - tendințele generale în domeniul culturii și artelor, - să observe tipul accelerat dintre formă, culoare, linie, compoziție etc., - să coreleze raportul dintre cultura „locală” și cea universală. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - biografia lui Van Gogh, - vor studia rolul luminii în operele (picturile) postimpresioniste, - factorul social, inclusiv și cel rustic în creația postimpresionistă.
19	<p>Cultura românească în perioada interbelică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unirea cea Mare. Centralizarea culturii naționale - Reformele agrară, politică și în domeniul învățământului - Știința și tehnica 	<p>Cultura românească în perioada interbelică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unirea cea Mare. - Centralizarea culturii naționale - Reformele agrară, - politică și în domeniul învățământului - Știința și tehnica 	<p><i>Obiective:</i></p> <p>Unirea cea Mare, cultură națională, centralizarea culturii, unionism, stil artistic național, filozofie metafizică, continuitate, reforme în domeniul educației, progrese în știință, tehnică, viața politică</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să urmărească efectul Marii Uniri asupra culturii naționale, - să integreze cultura românească în cultura universală. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - scrierea referatelor: <i>Reforma în educație, Cultura politică în perioada interbelică, Știința și tehnica.</i>
20	<p>Ocuparea Basarabiei și sovietizarea culturii naționale în anii antebelici și postbelici</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ocuparea militară a Basarabiei în 1940 și 1944 - Înlocuirea culturii naționale cu noțiunea ideologică „cultura națională ca formă și sovietică ca esență” - Crearea instituțiilor culturale noi 	<p>Ocuparea Basarabiei și sovietizarea culturii naționale în anii antebelici și postbelici</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ocuparea militară a Basarabiei în 1940 și 1944 - Instituirea unei „culturi naționale ca formă și sovietice ca esență” 	<p><i>Obiective:</i></p> <p>Ocupare militară, proletarizarea culturii națională, tendințe de separarea valorilor culturale de pe ambele maluri ale Prutului, crearea instituțiilor culturale separatiste de tip sovietic.</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să depisteze politica națională falsă ale autorităților de ocupație

		- Crearea instituțiilor culturale de tip sovietic	<p>militară sovietică,</p> <ul style="list-style-type: none"> - să separe „cultura sovietică” de cultura firească națională, - să specific ideologizarea culturii și injectarea în conștiința băștinașilor a unei culturi naționale ca formă și socialiste ca conținut. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - referate: <i>Devieri în etnogeneza românilor, Extinderea noțiunii de „limbă moldovenească” asupra teritoriului Basarabiei ocupate.</i>
21	<p>Cultura românească în cea de-a doua jum. a sec. XX – înc. sec. al XXI-lea</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ideologizarea marxistă a culturii. Lichidarea oamenilor de cultură - Revoluția din Decembrie și ieșirea Culturii din criză - Relațiile culturale dintre cele două maluri ale Prutului 		<p><i>Obiective:</i></p> <p>Infiltrarea în conștiința națională a factorilor ideologici înstrăinați, represiuni împotriva oamenilor culți, mișcare națională, Revoluția din România și căderea definitivă a dictaturii, ieșirea culturii din criză</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să separe cultura națională de tentativa autorităților sovietice să extindă politica de asimilare a provinciei, - să constate că la baza mișcărilor politica s-a aflat factorul cultural, - să manifeste interes sporit față de valorile culturale naționale, - să înarmeze cu arsenalul cultural național într-atât, încât să ducă povoara extinderii lui în rândul maselor populare. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unei analize a poeziei semnate de Gr. Vieru, - selectarea din interner a ariei <i>Madama Butterfly</i> de Maria Bieșu.
22	<p>Tendințe generale în cultura contemporană</p> <ul style="list-style-type: none"> - Progrese în știință și tehnică - Culturi și stiluri artistice moderniste - Anticultura. Arta absurdului - Cultura de masă 	<p>Stiluri artistice din sec. al XX-lea</p> <ul style="list-style-type: none"> - Culturi moderniste - Anticultura. Absurdul - Cultura de masă 	<p><i>Obiective:</i></p> <p>Epoca contemporană, accelerație, drepturile omului, convenție, arta europeană, stiluri artistice,absurdul, antiarta, cultura de masă</p> <p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - să separe tipurile de cultură moderne și postmoderne, - să cunoască absurdul și antiarta, - să perceapă valori artistice de „dimensiuni mici”, - să descifreze produsele valorice contemporane. <p><i>Activitatea individuală:</i></p> <p>Referat pentru seminar: <i>Reclama și locul ei în societatea umană</i></p>
23	<p>Încheiere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sinteză asupra cursului - Eventualitatea valorilor culturale - Angajamentele culturale ale unui intelectual 		<p><i>Obiective:</i></p> <p>Sinteză la curs, obligația unui intelectual cult, perspectiva culturii în raport cu progresul în domeniile economie,</p>

			știință și tehnică, procese de integrare europeană și valorile culturale <i>Studentul va fi capabil:</i> - să generalizeze problemele fundamentale ale culturii, - să reevalueze principalele noțiuni, - să extragă concluziile de rigoare.
--	--	--	---

b. Secția cu frecvență redusă:

Nr. de ore: 18/12

Nr. crt	Prelegeri	Seminarii
1	Preliminarii - Definiția culturii și a culturologiei - Fenomenul și structura culturii - Geneza și etapele evoluției culturii	
2	Cultura clasică antică - Premise - Cultura Greciei - Civilizația latino-romană	
3	Cultura daco-getică - Interacțiuni culturale - Instituții culturale. Ovidiu - Organizarea statală. Însemnele. Armata. Religia. Romanizarea	Cultura daco-geților - Formațiunile statale - Organizarea internă. Armata - Valori spirituale. Romanizarea
4	Cultura renașcentistă - Caracteristica generală - Renașterea italică - Renașterea Europei continentale - Renașterea engleză	Cultura Renașterii - Renașterea italică - Literatura spaniolă - Renașterea Țărilor de Jos - Renașterea engleză. Shakespeare
5	Culturile secolelor XVII și XVIII - Epoca baroc - Clasicismul francez, german și englez - Luminismul francez și italian	Cultura literară clasicistă - Literatura franceză. Corneille - Literatura germană. Lessing
6	Cultura românească în evul mediu - Privire generală. Limba română - Cronografia. Editarea cărților - Școala medievală - Arhitectura. Cetatea	Cultura românească în evul mediu - Geneza limbii române - Cronografia. Școala - Mănăstirile și cetățile – centre de cultură națională
7	Culturile sec. al XIX-lea - Marea Revoluție Franceză - Romantismul. Realismul - Revoluția industrială. Stiluri artistice. Manet. Renoir. Van Gogh	Opera clasică a lui Eminescu - Eminescu - romantic - Eminescu - realist
8	Cultura românească în perioada interbelică - Unirea cea Mare. Centralizarea culturii naționale - Reformele agrară, politică și în domeniul învățământului - Știința și tehnica	Cultura românească în perioada interbelică - Unirea cea Mare. Centralizarea culturii naționale - Reformele agrară, politică și în domeniul învățământului - Știința și tehnica
9	Tendințe generale în cultura	

	contemporană - Progrese în știință și tehnică - Culturi și stiluri artistice moderniste - Anticultura. Arta absurdului - Cultura de masă	
--	---	--

VI. CRITERIILE DE CONȚINUT, OBIECTIVE ȘI EVALUARE

<i>M o d u l u l</i>	<i>O b i e c t i v e</i>			<i>Evaluare</i>	
	<i>Identificare</i>	<i>Determinare</i>	<i>Formulare</i>	<i>Forma</i>	<i>Tehnici</i>
Geneza societăților europene și nașterea valorilor artistice	Noțiunile primare	Tradiția de duritate și originalitatea	Semnificația omenirii și vocația supremă	Curență	Orientată la plan. seminar
Cultura și arta antică	Evoluția societății antice raționale	Ieșirea artelor antice din legendă	Elaborarea formelor culte ale artei și difuzarea lor în spațiu	Curență	Orientată la plan. seminar
Cultura și arta epocii medievale	Arta liturgică și semiliturgică, supremația clerului, curentele artistice	Multitudinea tipurilor de arte și înclinarea spre Renaștere.	Conceptul umanist renovator	Curență	Orientată la plan. seminar
Cultura și arta modernă	Ieșire către liberalismul burghez	Caracter variat și ofensiv al Renașterii și altor curente	Ideea artei naționale	Curență	Orientată la plan. seminar.
Cultura și arta contemporană	Dimensiunea și determinismul culturii și artei	Conținut bazat pe componente tehnogenice și tehnologii avansate	Principii semnificative, tipuri moderne, moderniste și postmoderniste	Curență	Orientată la plan. seminar

VII. TEME PENTRU ESEURI

1. Fenomenul și structura culturii
2. Cultura primitivă umană
3. Religia în Egiptul antic
4. Arhitectura Egiptului antic
5. Cultura babiloneană antică. Urbanistica
6. Cultura antică hindusă
7. Opera literară a lui Calidasa (piesa Sacuntala)
8. Cultura antică chineză (arhitectura, literatura, tradiția)
9. Premisele culturii clasice antice: Grecia și Roma

10. Elenismul – cultură antică valoroasă
11. Dreptul roman
12. Familia romană
13. Cultura Bizanțului
14. Creștinismul: nașterea și extinderea
15. Cultura gotică (edificiile arhitecturale)
16. Cultura renașcentistă italiană
17. Opera literară de Lope de Vega
18. Pictura renașcentistă flamandă
19. Christopher Marlowe. Opera literară
20. William Shakespeare
21. Vasile Lupu – reprezentat al culturii naționale
22. Rembrandt – pictor remarcabil al epocii baroc
23. Clasicismul german. Goethe (Faust)
24. Dimitrie Cantemir – savant enciclopedist
25. Romantismul francez
26. Eminescu – ultimul mare romantic european
27. Cultura epocii impresioniste
28. Opera compozitorului rus Piotr Tchaikovskiy
29. Salvadore Dali
30. Pablo Picasso
31. George Enescu
32. George Paladi – celebru biolog, laureat al Premiului Nobel
33. Eugen Doga – remarcabil compozitor
33. Opera poetului Grigore Vieru
34. Obiceiuri și tradiții din satul de baștină
35. Mihai Volontir – celebru actor de teatru și cinema
36. Scurtă istorie a Universității de Stat „A. Russo”
37. Teatrul Național „V. Alexandri” din Bălți
38. Dascălul meu iubit din școală (motivația)

Remarcă: Studenții sunt în drept să oficializeze o altă temă preferată.

VIII. CHESTIONAR PENTRU EXAMEN

1. Definiția „culturii”, „culturologie” și „civilizație”
2. Cultura, filozofia și estetica
3. Geneza culturii
4. Principiile și etapele evoluției culturii
5. Organizarea socială și cultura în comuna primitivă
6. Cultura Egiptului antic. Religia. *Cartea morților*
7. Cultura din Mesopotamia. Urbanistica
8. Cultura antică din India. *Vedele*. Particularități iraționale
9. Cultura Chinei antice. Filozofia. Literatura. Mitologia
10. Cultura Greciei homeriene. Capodoperele *Iliada* și *Odiseia*
11. Cultura Greciei clasice. Literatura. Teatrul. Dreptul
12. Cultura elenistă. Expediția lui Alexandru cel Mare
13. Cultura republicană romană. Dreptul roman
14. Cultura Imperiului Roman. Arhitectura
15. Cultura geto-dacică
16. Războaiele daco-romane. Căderea Daciei. Romanizarea
17. Cultura bizantină. Arhitectura. Pictura iconoclastică
18. Creștinismul: nașterea și extinderea. Creștinarea Daciei (313)
19. Cultura francă (merovingii - 476-750), carolingii - 751-998)
20. Cultura romanică (sec. XI-XIII). Arhitectura
21. Cultura gotică (1140 - ≈ 1500)
22. Renașterea italiană. Pictura
23. Renașterea engleză. Shakespeare. Christopher Marlowe. Benjamin Jonson
24. Cultura barocă. Rembrandt

25. Cultura românească în sec. XVII. Vasile Lupu. Primele cărți tipărite.
26. Cultura clasicistă. Pierre Corneille și Gotthold Lessing – teoreticieni
27. Capodoperele *Le Tartuffe*, *Le Misanthrope* și *L'Avare* de Molière
28. Dimitrie Cantemir – savant enciclopedist, om de cultură vastă
29. Capodopera *Faust* de Goethe
30. Marea Revoluție Franceză. Cultura romantismului european
31. Mihai Eminescu – ultimul romantic european
32. Cultura europeană în cea de-a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Impresionismul
33. Știința și tehnica la finele sec. al XIX-lea – înc. Sec al XX-lea. Van Gogh
34. Pablo Picasso – unul din ce mai remarcabil pictor cubist
35. Salvadore Dali – unul din principalii fondatori ai stilului suprarealist
36. Marea Unire din 1918. Cultura românească în perioada interbelică
37. Cultura metafizică românească. Eliade. Cioran. Țuțea. Blaga
38. Arta absurdului. Eugen Ionesco (*Scaunele*, *Rinocierii*)
39. Ocuparea sovietică a Basarabiei (1940 și 1944) și modificarea culturii naționale
40. Culturi excentrice occidentale („*Cultura de masă*” și acțiunea, *Reclama* etc.)
41. Valori culturale din Republica Moldova (scriitori, teatre, filarmonica, cântăreți, colective muzicale, societăți culturale etc.)
42. Învățământul în Republica Moldova. Reforma la etapa actuală
43. Teatrul Național „V. Alecsandri” din Bălți. Mihai Volontir – actor de teatru și cinema
44. Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți: istorie, cercetare, pregătirea specialiștilor

IX. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- Ovidiu Drimba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. 1 – 10, București, 1997 – 1998
 Eugen Lovinescu, *Istoria civilizației române moderne*, București, 1992
 A. Botez-Crainic, *Istoria artelor ilastice*, vol. I – II, București, 1996 - 1997
 Viorica Calugher, *Culturologie (istoria și filosofia culturii)*, Curs de lecții, Chișinău, 2010
 Ion Vagheli, *Culturologie. Prelegeri*, Chișinău: UTM, 2001

Teo-Teodor MARȘALCOVSCHI